

HAZIRLAYANLAR

SAHİBİ

Prof. Dr. Bektaş AÇIKGÖZ
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörü

EDİTÖR

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ
Bartın Orman Fakültesi Dekanı

EDİTÖR YARDIMCILARI

Yrd. Doç. Dr. Selma ÇELİKAY
Yrd. Doç. Dr. Latif Gürkan KAYA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Yrd. Doç. Dr. Selma ÇELİKAY

DERGİ SEKRETARYASI

Arş. Gör. Şirin DÖNMEZ
Arş. Gör. İlhami Emrah DÖNMEZ
Arş. Gör. İlyas BOLAT

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ
Prof. Dr. Harzemşah HAFIZOĞLU
Prof. Dr. Selman KARAYILMAZLAR
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR
Yrd.Doç. Dr. Sebahat AÇIKSÖZ
Yrd.Doç. Dr. Barbaros YAMAN
Yrd.Doç. Dr. Alper AYTEKİN
Yrd. Doç. Dr. Selma ÇELİKAY
Yrd.Doç. Dr. Latif Gürkan KAYA

DANIŞMA KURULU

(Alfabetik Sırayla)

Prof. Dr. Adnan UZUN	İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi
Prof. Dr. Ercan TANRITANIR	İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi
Prof. Dr. Harzemşah HAFIZOĞLU	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi
Prof. Dr. Hüdaverdi EROĞLU	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi
Prof. Dr. Kani IŞIK	Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Prof. Dr. Korhan TUNÇTANER	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi
Prof. Dr. Muzaffer YÜCEL	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Prof. Dr. Selman KARAYILMAZLAR	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi
Prof. Dr. Sümer GÜLEZ	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi
Prof. Dr. Şinasi YILDIRIMLI	Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi
Prof. Dr. Tahsin AKALP	İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi
Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Prof. Dr. Zeki YAHYAOĞLU	KTÜ Orman Fakültesi
Doç. Dr. Azize TOPER KAYGIN	ZKÜ Bartın Orman Fakültesi

HAKEM LİSTESİ

(Alfabetik Sırayla)

Prof.Dr. Ahmet YEŞİL	İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Ferhat BOZKUŞ	İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Güniz AKINCI KESİM	Düzce Üniversitesi
Prof.Dr. İlhan DENİZ	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Oktay ÖZKAZANÇ	Emekli Öğretim Üyesi
Prof.Dr. Salih MADEN	Ankara Üniversitesi
Prof.Dr. Sümer GÜLEZ	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Doç.Dr. Abdullah KELKİT	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç.Dr. Ali Naci TANKUT	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Doç.Dr. Ayhan ÖZÇİFTÇİ	Karabük Üniversitesi
Doç.Dr. Azize TOPER KAYGIN	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Doç.Dr. Hakan DOYGUN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doç.Dr. Sezgin AYAN	Kastamonu Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Gökhan GÜNDÜZ	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. İbrahim ÖZDEMİR	Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Latif Gürkan KAYA	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi

Makaleleri incelemek suretiyle dergimize yaptıkları bilimsel katkıları ve ayırdıkları kıymetli zamanlarından dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

Yayın Kurulu

İÇİNDEKİLER

Sıra	Makale Adı, Yazar Adı	Sayfa
1	Mugada Kıyı Alanı Peyzaj Düzenlemesi Üzerine Bir Çalışma ▶ Sümer GÜLEZ, Latif Gürkan KAYA, Şirin DÖNMEZ, Sevgi GÖRMÜŞ ÇETİNKALE, Nurhan KOÇAN	1-10
2	Orman Yangınlarında Kullanılan Kimyasal Maddeler ▶ Mertol ERTUĞRUL	11-19
3	Emprenyesiz Çam Örneklerinin Su Soğutma Kulelerinde Kullanımı ile Kimyasal Çözünürlük Değerlerinde Meydana Gelen Değişimin İncelenmesi ▶ Harzemşah HAFIZOĞLU, Murat ÖZALP	20-25
4	Site Index for Mixed Stands of Scots pine (<i>Pinus sylvestris</i> L.), Uludağ fir (<i>Abies bornmülleriana</i> Mattf.) and Beech (<i>Fagus orientalis</i> Lipsky) in Zonguldak Forest District ▶ Birsen DURKAYA, Ali DURKAYA	26-34
5	Baltalık İşletmesinin Meşcere Kuruluşu Üzerindeki Etkileri ▶ Aytekin ERTAŞ	35-47
6	Büyüyen Kentlerde Yeşil Alanların Konumu ve Geleceği: Kahramanmaraş Örneği ▶ Hakan DOYGUN	48-53
7	Tarımsal Atıklardan Lif ve Yonga Levha Üretimi ▶ Mustafa Burak ARSLAN, Beyhan KARAKUŞ, Ergün GÜNTEKİN	54-62
8	Karabük-Dikmen Ağaçlandırmasında <i>Melampsora pinitorqua</i> Rostr. (Çam Sürgün Bükücü Pası) Enfeksiyonunun Sebepleri ▶ Nuri Kaan ÖZKAZANÇ	63-70
9	Kaya Bahçesi: Doğru Tesis, Bitkilendirme ve Bakım ▶ Ayşe ÖZDEMİR	71-79
	Yazım Kılavuzu ve Yazım Düzeni	80-81

MUGADA KIYI ALANI PEYZAJ DÜZENLEMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Sümer GÜLEZ¹, Latif Gürkan KAYA¹,
Şirin DÖNMEZ¹, Sevgi GÖRMÜŞ ÇETİNKALE¹, Nurhan KOÇAN²
¹ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bartın
²Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bornova, İzmir

ÖZET

Bu çalışmada, Mugada kıyı alanı örneğinde, kıyı alanları tasarımında dikkat edilmesi gereken etmenler dört öneri proje doğrultusunda değerlendirilmiştir. Öneriler belirlenirken koruma-kullanma dengesi gözetilerek alternatif alan kullanım senaryoları üretilmiştir. Bu kapsamda, önerilen dört senaryo sosyal mekanlar, koruma, konaklama ve otopark alanları üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Öneri kullanımların ‘Turizm Gelişme Bölgesi’ gündemde olan çalışma alanının doğal yapısı üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkileri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kıyı peyzajı, Peyzaj tasarım, Mugada

A STUDY ON THE LANDSCAPE DESIGN FOR THE MUGADA COASTAL LAND

ABSTRACT

In this study, the case of Mugada coastal land, factors which should be considered in the design of coastal lands has been evaluated due to the four proposed projects. While these proposes have been determined, the balance of protect and use has been considered to create alternative land use scenarios. In this aim, evaluation has been done on the four proposed scenarios. In this extent, proposed scenarios have been evaluated on social spaces, conservation, residence, and parking places. Proposed usages have been determined negative impacts on the natural structure of case area that can be ‘Region of Tourism Development’.

Keywords: Coastal landscape, Landscape design, Mugada

1. GİRİŞ

Dünyanın dörtte üçü, yaşamın başladığı ve hala bir denge unsuru olan denizlerle kaplı bulunmaktadır. Dünya kabuğunun yüklü olduğu enerji ile şekil değiştirmesi sürecinde karalar ile denizleri ayıran çizgi olarak tanımlanabilen kıyı oluşumu meydana gelmiştir (Özgünç, 1998).

Kıyı alanları özenle korunması, en verimli şekilde uygun amaçlar için kullanılması gereken doğal kaynakların bir parçasıdır. Kıyı alanlarının ekolojik yapısının zengin kaynak potansiyeline sahip olması ve ulaşım kolaylığı yüzyıllardır kıyıları yerleşim ve dinlenme alanı olarak çekici kılmıştır (Kaya, 2006). Clark’a (1996) göre kıyıları, turizm için kullanımlarla ilgi noktası olmuştur. Bu da bozulma, tahribat ve bazı türlerin yok olmasını beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda kıyılarda yapılacak planlama ve tasarım çalışmalarının mutlak suretle koruma ve kullanım dengesini ön planda tutularak yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Kıyı bölgelerinin planlanması ve korunmasında amaç, kıyıların dengeli bir biçimde gelişmesi olmalıdır. Sahil şartları ve kıyı kentlinin giderek artan rekreasyon ihtiyacına cevap verecek önemli kaynaklardır (Duru, 2001; Kaya, 2006). Kıyı kentlerinde rekreasyonun bu alanlarda gerçekleşebilmesi kentli için bulunmaz bir olanaktır.

2. MATERYAL VE METOT

2.1 Materyal

Çalışmanın ana materyalini Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Bartın İli Merkez Bucağı'na bağlı Arıönü Köyü'nün Karadeniz'e kıyısı olan Mugada Mahallesi oluşturmaktadır (Şekil 2.1). Bartın İl merkezine 18 km uzaklıkta bulunan Mugada $41^{\circ} 18'$ ve $41^{\circ} 45'$ kuzey boylamları ile $32^{\circ} 08'$ ve $32^{\circ} 44'$ doğu enlemleri arasında yer almaktadır. Alana Bartın'dan ve İnkümu üzerinden iki ayrı karayolu ile ulaşılmaktadır. Mugada Kıyısı, doğuda Muda Burnu, batıda Gülcez Burnu ile sınırlıdır.

Çalışma alanı, kıyıdan geriye Mugada'daki özel mülkiyet ve orman sınırı ile sınırlandırılan yaklaşık 110 m genişliğinde ve 1 km uzunluğundaki Mugada sahilidir.

Şekil 2.1. Çalışma alanının konumu

Çalışmada aşağıda belirtilen veriler kullanılmıştır:

- Topoğrafik harita (1/25.000)
- Halihazır Harita (1/1000)
- Uygulama Paftası (1/2000)
- Alternatif Projeler
- Anket Çalışması (100 katılımcı)

2.2 Metot

Çalışmada, Bartın Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı VII. Yarıyıl projesi olan “Mugada Kıyısı Peyzaj Düzenlemesi” atölye çalışmaları sonucunda ilgili dersin öğretim elemanları ve yerel idare temsilcilerince puanlama ve tartışma yoluyla belirlenen ilk dört proje değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye alınan projeler peyzaj planlama ve tasarım ilkeleri açısından irdelenmiştir. Değerlendirmede dikkate alınan ana ölçütler aşağıda belirtildiği gibidir:

- Genel plan kararları
- Konaklama kapasitesi
- Kıyı kullanım yoğunluğu
- Koruma alanları
- Sosyal mekan çeşitliği ve kapasite
- Otopark kapasitesi

Yukarıda belirtilen ölçütler doğrultusunda alternatif planlardaki yaklaşımların alan üzerinde oluşturabileceği olası baskının analizi yapılmıştır. Anket çalışması da dikkate alınarak alternatif projeler tartışılmış ve öneriler geliştirilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen projeler dört konuda değerlendirmeye alınmıştır. Bunlar;

- **Günübirlik kullanım olanakları:** Mugada sahili, özellikle yaz aylarında çevre illerden gelen ziyaretçiler tarafından günübirlik olarak kullanılmaktadır. Ancak mevcut durumda günübirlik kullanım talebini karşılayacak altyapı ve tesisi bulunmamaktadır. Projeler değerlendirilirken günübirlik kullanıma yönelik alanlar ve aktiviteler incelenmiştir.
- **Konaklama ihtiyacının karşılanması:** Çalışma alanında konaklama tesisleri bulunmadığından alanın doğal yapısını bozmayacak düzende konaklama tesislerine ihtiyaç duyulmaktadır.
- **Hassas ekosistemlerin korunması:** Mugada sahili geniş bir kumul alanına sahiptir ve bu alanda endemik ve nadir bitkiler de bulunmaktadır. İncelenen projelerde bu alanların korunması ve sürdürülebilmesine yönelik öneriler değerlendirmeye alınmıştır.
- **Kullanıcı ihtiyaçlarının karşılanması:** Çalışma alanında kullanıcı ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik anket çalışması yapılmıştır. Çıkan sonuçlara göre kullanıcı ihtiyaçları belirlenmiştir. Değerlendirilen bu projelerde kullanıcı ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı da incelenmiştir.

3. BULGULAR

Mugada sahilinin Muda Burnundan itibaren yaklaşık ilk 500 m'lik bölümü düzgün bir arazi morfolojisine sahiptir ancak son 500 m'lik bölüm kum tepelerinin etkisiyle oldukça engebelidir (Şekil 3.1). Mugada sahil bandı özellikle kumul bitkileri bakımında yoğunluk göstermektedir. Gülcaz Burnu'na doğru son 550 m'lik alanın gerisinde, yaklaşık olarak uzunluğu 250 m ve genişliği 300 m olan bir kum tepesi bulunmaktadır. Bu kum tepesi kumul bitkilerinin en yoğun olduğu bölümdür. Alanda endemik bir tür olan *Centaurea kilaea* Boiss. nadir türler olan *Jurinea kilaea* Azn., *Pancreatum maritimum* L. (Şekil 3.2a) ve *Peucedanum obtusifolium* Sm. ile kumul bölgesinde yaklaşık 50 bitki türü bulunmaktadır (Aydn, 2005).

Mugada daha çok yaz aylarında günübirlik turizme hizmet etmektedir. Mugada kıyı yerleşiminin doğu kısmında ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılamak için 20 m² geçmeyen yapılar (soyunma kabinleri, duş, gölgelik, kafeterya, restoran, çay bahçesi, wc, vb) bulunmaktadır. Alanın batısında çadırli kamp alanı ve balıkçı barınakları dışında herhangi bir kullanım bulunmamaktadır. Otopark sorunundan dolayı araçlar gelişi güzel park edilmektedir.

Ancak bu yapılardan ikincil/yazlık konutlar dışında ruhsatlı yapı bulunmamaktadır (Şekil 3.2b). Konutlardan bir bölümünün yapımları Çevre ve Orman Bakanlığının açtığı dava sonucu mahkeme kararı ile durdurulmuştur (Bartın Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, 2006).

Çalışma alanına ait kıyı kenar çizgisi ve hali hazır imar planı bulunmamaktadır. Ancak Kıyı Kanunu'na göre **Kıyı Çizgisi** (Anonim, 2007),

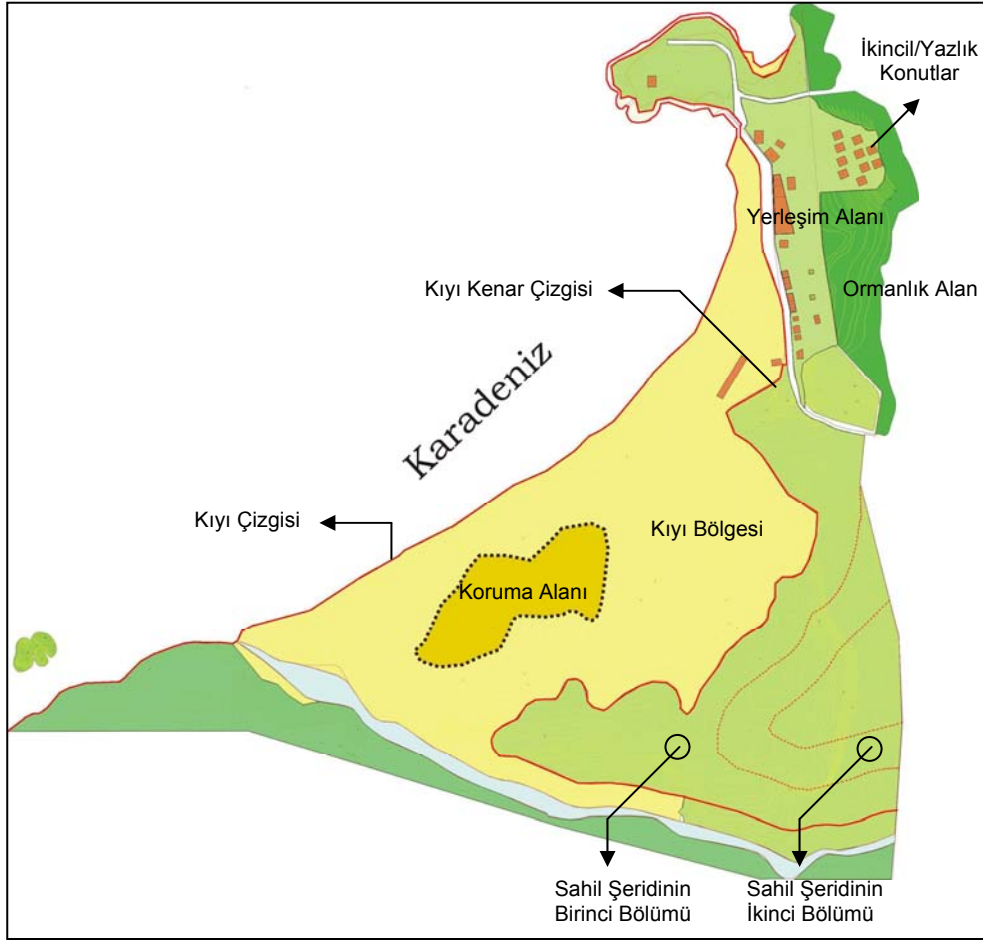
“Deniz doğal ve yapay göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun karaya değdiği noktaların birleştirilmesinden oluşan çizgisi”

ve **Kıyı** ise,

“Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alan”

olarak ifade edilmiştir. Bu kanun hükümlerine göre (Anonim, 2007),

“Kıyılar kamuya aittir ve hiçbir şartla kiralanamaz ve sahiplenilemez. Kıyılarda çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemler alınmak şartı ile iskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalyan, tefsye ve pompaj istasyonları, tersane, gemi söküme yeri, su ürünlerini üretim ve yetiştirme tesisleri yapılabilir. Ayrıca sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini, 6 m yi geçmeyen büfe, kirlletici etkisi olmayan seyyar tuvalet ve ahşap iskele yapılabilir.”

Şekil 3.1 Mugada'nın mevcut durumuna Kıyı Kanunu uygulaması

a.

b.

Şekil 3.2 a. *Pancratium maritimum* L. b. Mugada'da bulunan ikincil/yazlık konutlar
(Foto: S.Görmüş Çetinkale, 2006)

Kıyı kanuna göre (Anonim, 2007);

Kıyı Kenar Çizgisi,

“Deniz, doğal ve yapay göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırı”

ve **Sahil Şeridi** ise,

“Deniz, tabii ve suni göllerin kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alan”

olarak tanımlanmıştır. Bu alan iki bölümde oluşmaktadır. Özhan (1996) ve Kaya (2006) çalışmalarında, sahil şeridinin birinci bölümünü, Kıyı Kanunu’na bağlı olarak;

“sahil şeridinin tümü ile sadece açık alanlar olarak düzenlenen; yeşil alan, çocuk bahçesi, gezinti alanları, dinleme ve bu yönetmelikte tanımlanan rekreatif alanlardan ve yaya yollarından oluşan, kıyı kenar çizgisinden itibaren, kara yönünde yatay olarak 50 m genişliğinde belirlenen bölümdür”

şeklinde ifade etmektedirler.

Sahil şeridin ikinci bölümü ise;

“Sahil şeridinin birinci bölümünde sonra kara yönünde yatay olarak en az 50 m genişliğinde olmak üzere belirlenen; üzerinde sadece Kanunun 8 inci maddesinde ve yönetmelikte tanımlanan toplumun yararlanmasına açık günübirlik turizm yapı ve tesisleri, taşıt yolları, açık otoparklar ve arıtma tesislerinin yer aldığı bölümdür.” (Anonim, 2007)

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda çalışma alanına ait kıyı çizgisi, kıyı alanı, kıyı kenar çizgisi, sahil şeridi çalışma alanına uygun olarak Şekil 3.1’de verilmiştir.

Çalışma Alanına Ait Kullanıcı İstekleri

Kullanıcı istek ve ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla Bartın yöresinde yaşayan ve Muğada’yı kullanan toplam 100 kişi ile bir anket çalışması yapılmıştır. Anket sonucunda aşağıdaki verilere ulaşılmıştır.

- Temiz ve güvenilir bir mekân olması,
- Ortak kullanım alanlarının artırılması
- Konaklama tesislerinin bulunması,
- Çay bahçeleri, spor alanları, piknik alanları, yürüyüş parkurları, otopark alanları gibi tesislere ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir.

ÖNERİ PROJELER

Planlama aşamasında, yapılması düşünülen planlama ve tasarım ile bir yandan kullanım alanları oluşturulurken diğer yandan da hem alanın doğal yapısı hem de bölgede nadir özellik gösteren *Panocratium maritimum* (Kum zambağı) ve diğer nadir ve endemik bitkilerin korunması öngörülmektedir. Bu kapsamda oluşturulan 4 projenin değerlendirilmesi yapılmıştır.

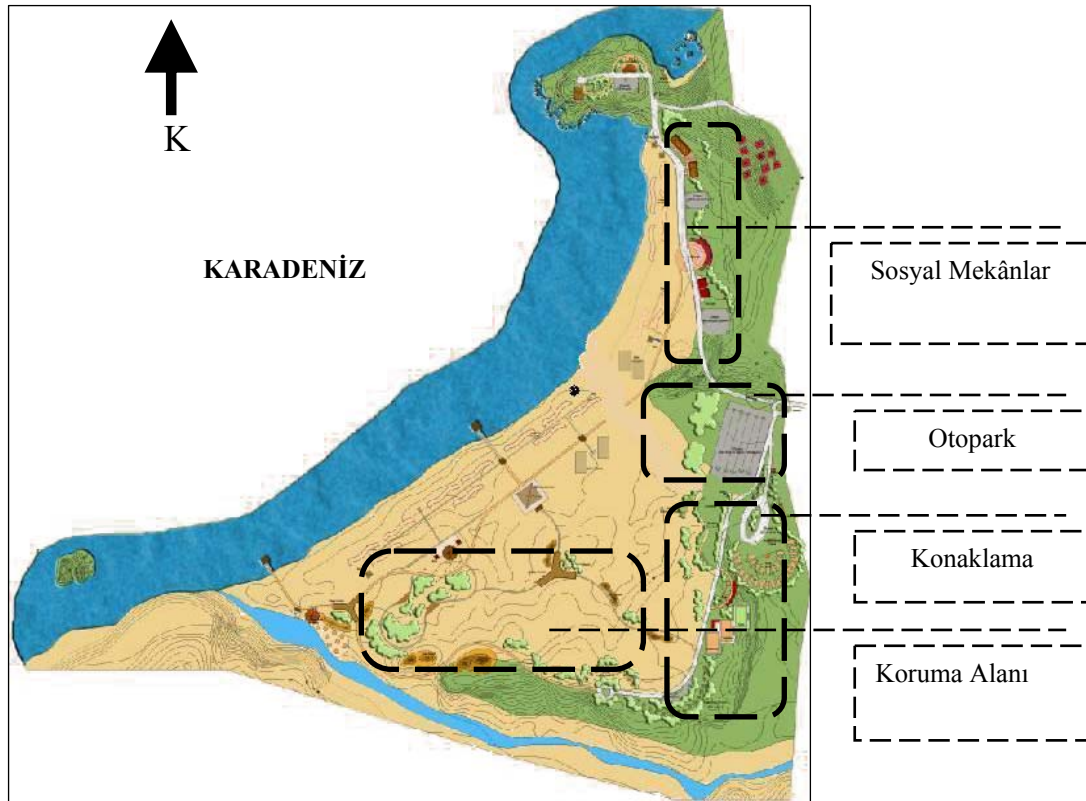
1. Birinci Öneri Proje

Alanın planlama sürecinde kazandırılması gereken işlevler doğrultusunda daha çok koruma amacı ön planda tutulmuştur. Bu amaçla alanda konaklama ve günübirlik kullanımlara yoğun olarak yer verilmemiştir. Bu kapsamda yeme-içme alanları, otopark, seyir terasları, eğlence alanları, büfe vb düşünülmüştür (Şekil, 3.3).

Kıyı kullanımında yüzme ve güneşlenme aktivitelerine yönelik olarak şemsiye, şezlong, vb donanımların yanı sıra çeşitli plaj aktiviteleri (plaj voleybolu, plaj futbolu, vb) düşünülmüştür. Alanın kuzey bölgesi günübirlik kullanım ve yoğun sosyal aktivitelere ayrılırken güney bölgesi daha çok koruma ve konaklamaya yönelik düşünülmüştür.

Yaya yollarında kullanıcıların doğal bir ortamda yürüyüş yapma avantajına sahip olmaları planlanmıştır. Bu kapsamda doğal yürüyüş yollarına üzerleri bitkilerle örtülü kum tepeleri eşlik etmektedir.

Çalışma alanının kuzeyindeki küçük koyda, yöredeki balıkçıların, teknelerini yanaştırabilecekleri bir dalgakıran ile balıkçıların ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte balıkçı barınakları düşünülmüştür. Alanda kum zambakları (*Pancretium maritimum*) sahilde belirli bir bölgede fakat birbirinden dağınık halde yayılış göstermektedir. Bu türün yayılış gösterdiği alanda doğal olarak korunabilmesi için kumul bitkileri ve kayalar ile düzenlenerek, kullanıcıları bilgilendirici levhalarla birlikte etrafında gezinti yolu düşünülmüştür.

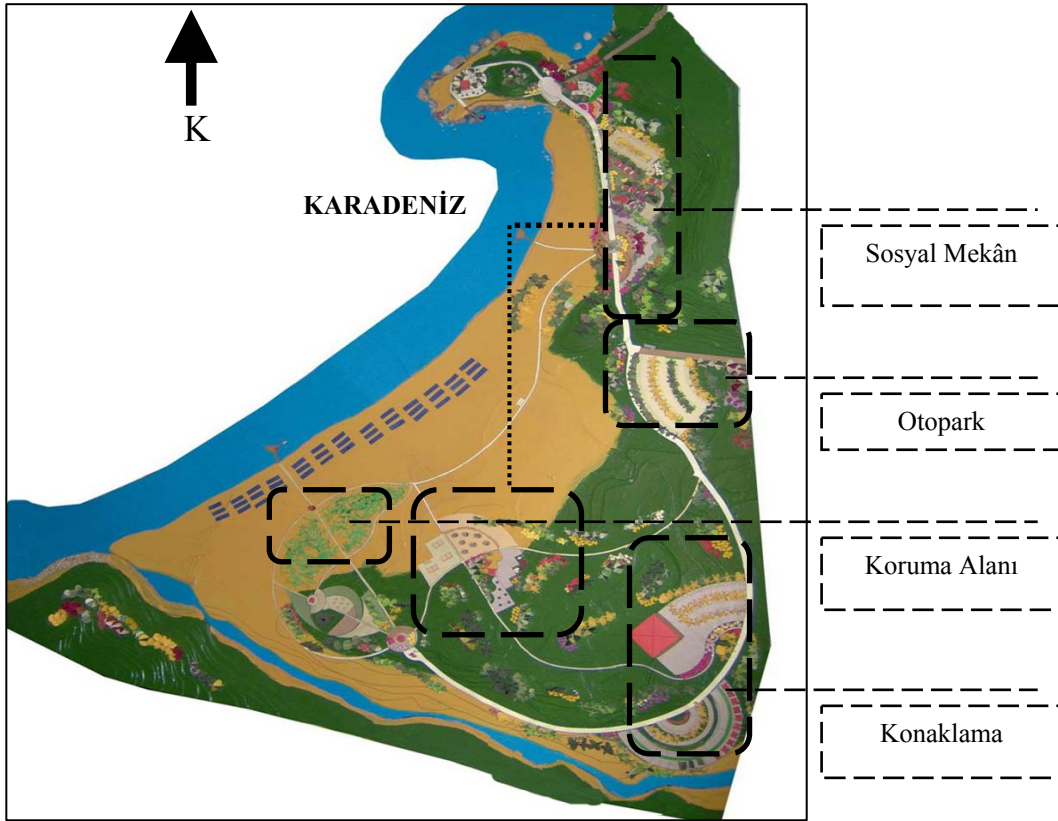
Şekil 3.3 Birinci öneri proje

2. İkinci Öneri Proje

Alana getirilen aktiviteler, yoğunluğun dengelenmesi amacıyla kuzey ve güney bölümünde eşit ağırlıkta kullanılmıştır. Proje alanının, yoğun yapı içermeyen rekreasyonel aktivitelerle zenginleştirilmesi ve insanların sürekli kullandığı bir cazibe merkezi haline getirilmesi amaçlanmıştır. (Şekil 3.4).

Alan içi sirkülasyon sisteminin kolay ve her noktaya rahat ulaşım sağlayacak şekilde oluşturulmasına dikkat edilmiştir. Alanın merkezi noktasında konumlandırılan ve acil durumlar hariç araç trafiğine kapatılması düşünülen meydan, alanın güneyinde yer alan fonksiyonlara dağılma olanağı sağlayacak nitelikte tasarlanmıştır. Mevcut olarak bulunan balıkçı koyundaki kayıklar için kullanılan alanda düzenlemeler yapılarak hem balıkçı teknelerinin yavaşması hem de yürüyüş amaçlı bir iskele düşünülmüştür. İskelenin yapılışının bir amacı da Burun ile meydan arası bağlantıyı sağlamak olarak düşünülmektedir. Geceleri alana dikkat çekmek ve aydınlatma sağlamak amacıyla deniz feneri konulması düşünülmektedir.

Kum zambaklarının bulunduğu alan koruma alanı olarak düşünülmüştür. Doğal kaya ve taşlarla kum zambaklarının bulunduğu alanlar kaya bahçesi niteliğinde düzenlenerek, görsel bir etki oluşturulması planlanmaktadır. Koruma alanının bulunduğu bölgede dinlenme alanları tasarlanmıştır.

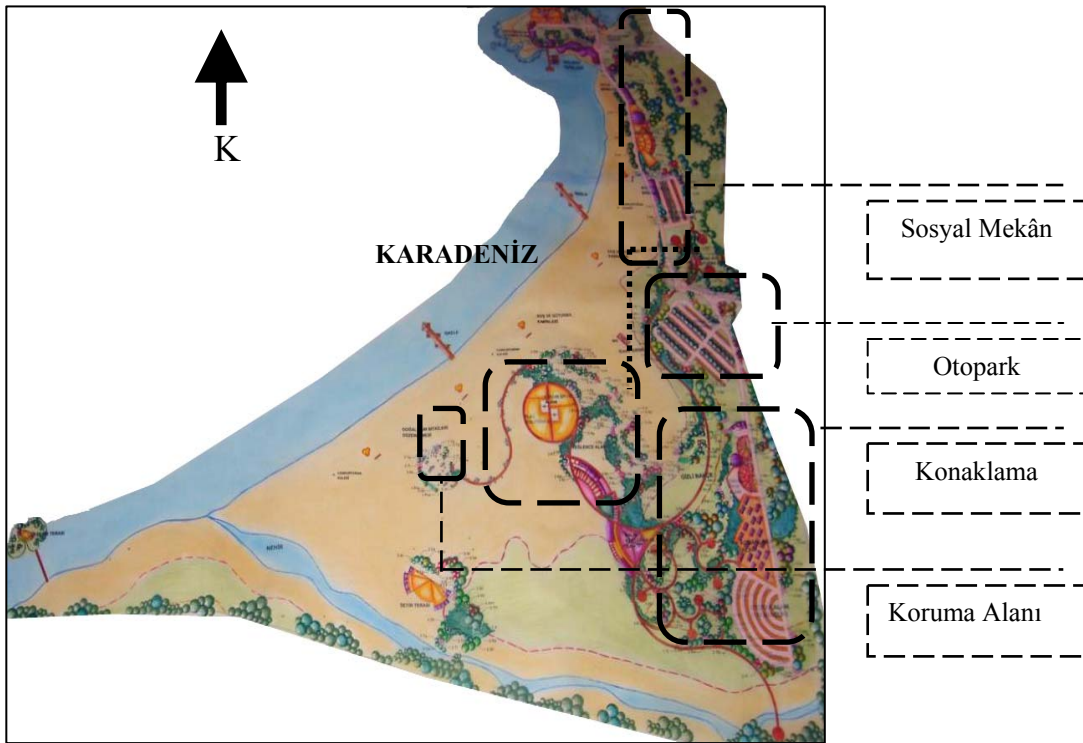

Şekil 3.4 İkinci öneri proje

3. Üçüncü Öneri Proje

Planlama yapılırken, alan içerisindeki mevcut yol korunarak, yolla bağlantılı ve alanın güney sınırına kadar devam eden bir yaya yolu düşünülmüştür. Yol kenarlarında büfe, açık çay bahçeleri ve kuzey-güney doğrultusunda, Bartın'a ve Mugada'ya özgü hediyelik eşyaların satıldığı satış birimleri düşünülmüştür (Şekil 3.5).

Alanın kuzey bölümünde bulunan koyda, dağınık olarak bulunan balıkçı kayıklarının düzenlenmesi amacı ile iskele yapılması ve alandaki mevcut balıkçı barınaklarının yıkılarak, yenilerinin yapılması düşünülmektedir. Ayrıca plaj içerisinde insanların güneşlenme ihtiyacını karşılayan, ahşap ve demir malzemeden bir iskele yapılması düşünülmüştür. Koruma alanının bitkilendirmesinde ve bu alana giden gizli bahçe içerisinde küçük boy yapan kumul bitkilerine ve kaya bahçelerine yer verilmiştir.

Şekil 3.5 Üçüncü öneri proje

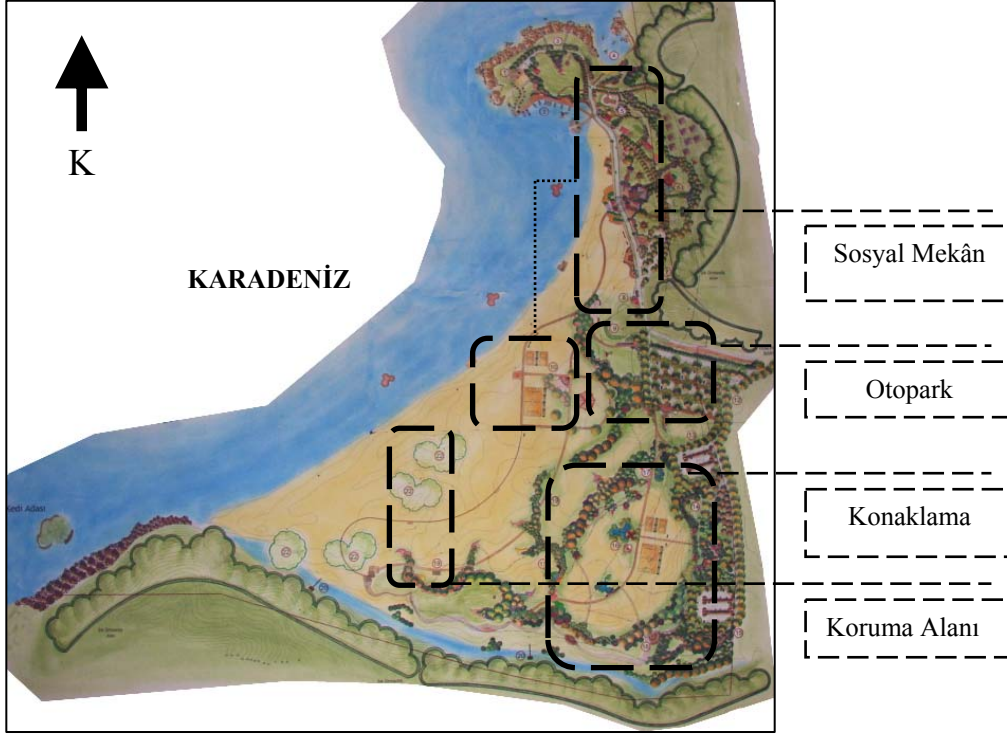
4. Dördüncü Öneri Proje

Proje alanı planlanırken, kullanımların yeşil dokuyu en az bozacak şekilde planlanması amaçlanmıştır. Tasarımları yaparken temel ilke alanın yoğun yapı içermeyen rekreasyonel aktivitelerden oluşan, kentlinin sürekli kullandığı bir cazibe merkezi haline getirilmesi, alandaki yapıların zaman içinde meydana gelebilecek değişikliklere ve eklemelere olanak sağlaması, kullanılan malzemelerin kolay bulunabilir ve uygulanabilir olması düşünülmüştür (Şekil 3.6).

Geleneksel dokunun korunması, Mugada'nın diğer alanlar bazında imaj kalitesini yükseltmek ve alternatif kıyı kullanımını sağlamak için doğal çevre içinde geleneksel dokuyu koruyacak şekilde çekim noktası yaratmak amaçlanmıştır. Mugada'da yayalaştırma çalışmalarında, sosyal aktivitelerde ve kıyı görünümünde olumlu

gelişmelerin sağlanması hedeflenmektedir. Böylece önemli noktadaki açık mekanlar ile kıyının ve parkın bütünleşmesi sağlanmıştır.

Dere boyunca devam eden bir yürüyüş patikası ile bu patika üzerinde yaşam parkuru üniteleri düşünülmüştür. Güneyde, derenin karşı kıyısına seyir amaçlı teraslar planlanmıştır. Koruma alanı kumul bitkileri ile zenginleştirilerek seyir terasları ile seyir imkânı tanınmıştır.

Şekil 3.6 Dördüncü öneri proje

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Proje önerileri, Kıyı Kanununa uygunluğu, endemik ve nadir türlerin korunmasına yönelik önlemler ve alanın taşıma kapasitesine uygun rekreasyon aktivitelerinin kullanımı konularında değerlendirmeye alınmıştır. Bu kapsamda her öneri için aşağıdaki sonuçlara varılmıştır;

1. **Öneri:** Kıyının korunmasının ön planda tutulduğu öneride, günübirlik kullanımlar ve konaklama alanları kıyı gerisinde planlanmıştır. Ancak kullanımların belirli alanlarda toplanması, alanda yapı dengesizliğinin oluşması sonucunu getirmiştir. Özellikle konaklama tesisleri ve otoparklar büyük yapı kitleleri oluşturmuş ve doğal yapıyı bozmuştur.
2. **Öneri:** Konaklama tesislerinin ve günübirlik kullanımların alanda dengeli yerleştirilmesine karşın, kumul alanını daraltacak günübirlik kullanımlara yer verilmiştir. Bu tasarım yaklaşımı, doğal alanın tahribine yol açacaktır. Özellikle konaklama alanlarının ve otoparkların bulunduğu bölgelerde sert zemin yoğunluğu göze çarpmaktadır.
3. **Öneri:** Özellikle konaklama tesislerinin yoğun kullanıldığı öneride kumul bitkilerinin bulunduğu koruma alanı oldukça geniş tutulmuştur. Ancak günübirlik kullanıma yönelik olan ana sirkülasyon sistemi kumul bölgeye oldukça fazla müdahale edilmesine neden olmaktadır.

- 4. Öneri:** Alanda konaklama ve günübirlik kullanımlar birbirinden ayrılarak alana dengeli yerleştirilmiştir. Otoparklar ve konaklama birimleri bitkisel doku ile bütünleştirilmiş ve sert zemin yoğunluğu kırılmıştır. Alanın güneyinde bulunan dere seyir terasları ve dinlenme alanları ile değerlendirilmiştir.

Yerel yönetimlerce turizmde hizmet kalitesini arttırmak için Bartın'da Amasra-Çakraz ve Mugada-Kızılkum arasındaki bölgelerin turizm bölgesi olarak ilan edildiğini açıklanmıştır (Kobifinans, 2007).

15.5.2004 tarihli ve 25463 nolu Resmi Gazete'de yayınlanan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinin Belirlenmesine ve İlanına İlişkin Yönetmeliğin 3. Maddesi a fıkrasında Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB); tarihi ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilen bölgeleri belirtmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

Turizm bölgesi olarak gündeme gelen Mugada bölgesinin ana geçim kaynakları balıkçılık ve tarımdan oluşmaktadır. Kırsal kalkınmayı desteklemeyecek turizm yatırımlarının kırsal nüfusu göçe zorlayabileceği gerçeğinden hareketle bölgede planlanan mekânsal gelişimin oluşturacağı kullanım yoğunluğunun da sahip olunan kıyı ekosistemi için ciddi tehlikeler oluşturabileceği dikkate alınmalıdır. KTKGB'nin tanımında amaçlanan "turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak" ilkesi Mugada için var olan kırsal kültür ve kıyı ekosistemi potansiyeli yönünde değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen değerlendirmeler çerçevesinde, Mugada Kıyı Alanı için yapılan dört önerinin, koruma-kullanım dengesi açısından olumlu yönleri de dikkate alınarak hazırlanmış bir sentez projenin Bartın Valiliği, ilgili birimler ve İl Özel İdaresi tarafından uygulamasına başlanmıştır.

KAYNAKLAR

- o Anonim 2007. Kıyı Kanunu, T.C.Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Mevzuat/metinx.asp?MevzuatKod=1.5.3621>
- o Aydın, P. 2005. Bartın İnkum, Güzelcehisar ve Mugada Kıyılarında Yetişen Kumul Bitkilerinin Saptanması. ZKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın. 170 s.
- o Bartın Çevre ve Orman İl Müdürlüğü 2006. Yüz yüze görüşme.
- o Clark, J.R. 1996. Coastal Zone Management Handbook. CRC Press, Inc.
- o Duru, B. 2001. Kıyı Yönetiminde Bütüncül Yaklaşımlar ve Ulusal Kıyı Politikası. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kent ve Çevre Bilimleri ABD, Ankara.
- o Kaya, L. G. 2006. Critical Barriers to Rational Planning Processes for Coastal Zone Management: The Case Study of Antalya, Turkey. Ph.D. Dissertation. State University of New York, College of Environmental Science and Forestry, Faculty of Environmental Studies. Thesis/dissertation/manuscript iv, 405 leaves: 28 cm. UMI # 3215668.
- o Kobifinans 2007. Şimdi Karadeniz'e Yatırım Zamanı, <http://www.kobifinans.com.tr/tr/sector/011602/16986>
- o Kültür ve Turizm Bakanlığı 2007. Turizm Merkezlerinin Belirlenmesine ve İlanına İlişkin Yönetmelik <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF4A7164CD9A18CEAEA35405BFDD9C147A>
- o Ozhan, E. 1996. Coastal Zone Management in Turkey. Reprinted from Ocean and Coastal Management Vol. 30, No 2-3, pp.153-176.
- o Özgünç, N. 1998. Turizm Coğrafyası Özellikler-Bölgeler, Çantay Kitabevi, İstanbul, 632 s.